

Najhoršia je hluchota srdca

Nepočujúci Jozef Rigo, absolvent brnianskej JAMU, ktorý je aj na fotografiách v pozadí, bude na výstave Deti ticha v Bibiane viesť tvorivé dielne. Je skvelý mím, spolupracoval aj s Milanom Sládkom a zároveň je pedagógom pre nepočujúce deti. FOTO SME - MIROSLAVA CIBULKOVÁ

Medzinárodný dom umenia pre deti Bibiana otváral včera naozaj invenčnú výstavu. "Vznikala pomerne dlho, hľadali sme ten najlepší kľúč k otvoreniu sveta nepočujúcich," hovorí hlavná dramaturgička Bibiany Eva Čárska.

Výstava Deti ticha je svet sám osebe. Malí návštevníci sa v ňom majú naučiť lepšie porozumieť kamarátom, ktorí sú nútení vnímať okolitý svet inak. A naučia sa aj to, že hoci nepočujúcim čosi chýba, zároveň majú čosi navyše.

"Deti prídu z krajiny zvukov a cez riekú zvukov-nezvukov sa premiestnia do sveta, ktorý je iný, zvláštny, možno spočiatku aj trochu desivý," hovorí o výstave autorka scenára Martina Ťuchová-Jokelová. "Ale časom začnú počujúce deti vnímať nepočujúce ako výnimočné."

Biela farba je na výstave farbou zvuku, čiernobiela sa prechádza do ticha. Od vstupu do prvej miestnosti je v každom ďalšom priestore tichšie a tichšie. Ktorý zvuk patrí ku ktorému nástroju? Ako cez fonendoskop znejú zvuky tela? Ako znejú kamene a ako piesok, keď po nich chodíme? Ktorý z množstva telefónov tak potichu zvoní a čo doň niekto ešte tichšie hovorí? Treba dobre napínať uši, aby sa dalo porozumieť slovám Počúvaj srdcom.

Nasleduje hranica medzi svetom hluku a ticha. Deti prechádzajú po moste, nad ktorým môžu začuť, ak sa pousilujú, šuchot krídel čajok. A môžu si prečítať niečo z myšlienok nepočujúcej francúzskej herečky Emanuelle Laboritovej Tichý výkrik. "Chcela som povedať toľko vecí, bol tam však len múr. Kričala som, veľmi som kričala. Jednoducho som chcela 'hovoriť' a počuť sa. No zvuky ku mne neprichádzali."

Deti si uvedomia túto bariéru - múr medzi tými, ktorí počujú, a tými, pre ktorých je úplne tichý svet zvláštnou obrazovou a pocityovou metaforou - aj v ďalšom priestore. Je tu presklená zvukotesná kabína, v ktorej rozprávajú, ale kamaráti za sklom ich nepočujú, a predsa sa musia snažiť, aby im porozumeli.

Špeciálnym prvkom výstavy sú televízory, ktoré najprv chrlia zvuky, potom bežia potichu a napokon sa deťom prihovárajú nemými filmami Charlesa Chaplina. Tak je zrejmé, že k pochopeniu iného človeka nie sú slová nevyhnutne potrebné.

Hluchota je hendikep, ktorý nepočuť. O tom v posledných miestnostiach výstavy rozpráva nepočujúci mím Jozef Rigo, ktorý k výstave spolu s nepočujúcou herečkou Monikou Kurincovou a nepočujúcou tanečnicou Zuzanou Daubnerovou vedie tvorivé dielne.

Jozef na veľkých fotografiách predvádza posunkovú reč, pretože deti už pochopili, že existuje aj iný spôsob dorozumievania. Preto má čierny múr v strede miestnosti dva otvory s bielymi návlékmi na ruky. Kto ich použije, tomu už múr medzi svetom zvuku a ticha prestáva prekážať. Ako sa povie mravec? Musíte držať ruky ako pri hre na klavíri a všetkými prstami naraz kresliť drobné vlnovky.

Bibiana otvorila súčasne aj výstavu Kráľovstvo čiar a farieb. Je to svet výtvarníka Miroslava Cipára, ktorý siaha od milej postavičky Joška Mrkvičku cez svet inšpirovaný drôteným umením až po farbu a priestor z knižky Kúzelník a kvetinárka.

U Joška sa deti naučia hľadať chyby vo vetách ako: "Keď niekto potrebuje vyniknúť musí urobiť výstavu. Niektorí nemajú nikdy."

Potom ich "ujko Miro" oboznamuje so svetom drotárov - "drotárova práca nie je štrikovanie s drôtom" alebo s ľudovým umením prostredníctvom zväčšených ilustrácií. Domal'ujú obrázky a priradujú k nim správne riekanky.

<http://bratislava.sme.sk/c/2489070/najhorsia-je-hluchota-srdca.html>